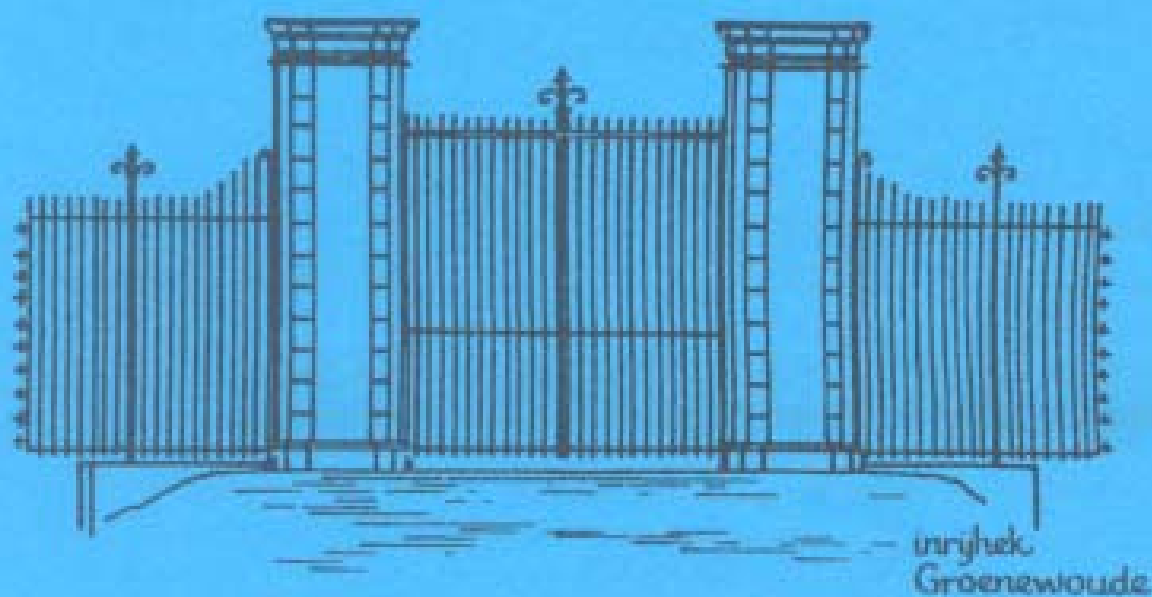

Mededelingenblad

66

Stichting Oud Woudenberg

Redactie : G. Gerriten (coördinator)

P.R. Haring

G.D. Marringa

A.F.M. Reichgelt

H. Schouten

Th. van Straalen

Redactieadres:

Middenstraat 6, 3931 HJ Woudenberg, tel. (033) – 2866360.

De Stichting Oud Woudenberg, opgericht 15 december 1955, stelt zich ten doel:

1. Het verzamelen en tentoonstellen van voorwerpen van oudheidkundige aard betrekking hebbende op of gevonden in de gemeente Woudenberg en omgeving.
 2. Het verhogen van de kennis van de geschiedenis van de gemeente Woudenberg.
 3. Het naspeuren van de zeden en gewoonten in de gemeente Woudenberg in het verleden en heden.
-

Secretariaat: P.D. de Kruif, Pr. Hendrikstraat 16,

3931 BA Woudenberg tel.: (033) - 2867238.

Donatie minimaal f 15,00 per jaar.

Aanmelding als donateur graag bij de secretaris van de stichting.

Postbanknummer 2057783.

Rekeningnummer Rabobank Woudenberg 3724.34.401.

De Oudheidkamer aan de Schans nr. 20 is geopend op iedere tweede vrijdag van de maand van 19.00 tot 20.30 uur.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande toestemming van de uitgeefster.

ISSN: 0927-9792

DONATEURSAVOND

In het vorige Mededelingenblad stond al vermeld: donderdag 16 november a.s. organiseert Stichting Oud Woudenberg weer een donateursavond. Wij nodigen u nogmaals hartelijk uit deze avond bij te wonen. Aan de hand van dia's zal de heer J. Floor het ontstaan en de geschiedenis van de Gelders/Utrechtse Vallei uit de doeken doen. Verschillende boerderijen in ons buitengebied zullen belicht worden. Het belooft een aansprekende avond te worden, we wonen als Woudenbergers immers in dit gebied. De avond wordt gehouden in partycentrum Schimmel, de aanvang is 20.00 uur.

VRIJWILLIGERS GEZOCHT

Stof en vuil gaan ook aan de oudheidkamer van onze stichting niet voorbij. Het zou fijn zijn als enkele vrijwilligers met een zekere regelmaat deze ruimte zouden willen schoonmaken. Met enkele mensen hoeft het niet veel tijd te kosten en wij zijn er erg mee geholpen. Ook voor wat klein onderhoudswerk kunnen we nog iemand gebruiken. Aanmeldingen graag bij het secretariaat, telefoon 286 7238.

FINANCIEN

Penningmeester H. Wildschut meldt dat het boekjaar 1999 is afgesloten met een klein nadelig saldo van f 200,--. Alle donateurs die een extra gift hebben overgemaakt, worden hiervoor hartelijk dank gezegd. Nog niet alle donateurs hebben hun bijdrage voor het jaar 2000 overgemaakt. De penningmeester stelt het zeer op prijs als die donateurs dat nu op korte termijn doen.

In het jaar 1999 heeft onze stichting een moderne computer aangeschaft, waarmee van al het aanwezige beeldmateriaal afdrucken kunnen worden gemaakt voor onze donateurs. Ook wordt momenteel hard gewerkt om alle dia's, Ansichtkaarten en fotomateriaal op nummer en beschrijving in de computer te brengen om op lijsten uit te kunnen printen. Hierdoor kan de door onze donateurs gevraagde gegevens eenvoudig worden opgezocht.

ARCHIEF GEMEENTE WOUDENBERG

In het Mededelingenblad van half 1999, werd geschreven dat in het jaar 1999 op 16 maart de archieven van Woudenberg zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats van de gemeente Amersfoort.

Momenteel wordt het gemeentearchief van Woudenberg geïnventariseerd, althans het archief lopend van 1943 tot ongeveer het jaar 1975.

De archieven van voor 1943 zijn reeds bewerkt en beschreven in een inventaris. Voor alle duidelijkheid dit zijn de archieven van het gemeentebestuur van 1812 tot 1943 en de archieven van de dorpsbesturen en instellingen zoals het Sint Annabroederschap. Per eerste januari dit jaar ben ik aangesteld om het archief te inventariseren.

Om te beginnen zal ik mij even voorstellen, mijn naam is Corrie van Beek en ik ben geboren in Woudenberg, dus veel namen en straatnamen en sommige gebeurtenissen kan ik me uit mijn jeugd wel herinneren.

Mijn voorganger, Mieke Lansink, heeft voordat het archief naar Amersfoort werd overgebracht al een eerste selectie doen plaatsvinden in te bewaren en te vernietigen archiefstukken. Ook was er een lijst met beschrijvingen van de inhoud van de dossiers. Mijn werk bestaat dan ook uit het nazien van deze dossiers, zijn er dubbelen, klopt de chronologie, is de beschrijving correct, zijn er nog stukken die eigenlijk wel vernietigd kunnen worden. Dit gedaan te hebben worden de stukken ontdaan van nietjes en andere archiefongerechtigden en verpakt in zuurvrij omslagpapier, ze moeten tenslotte voor de eeuwigheid mee. Als ik alle dossiers en stukken op deze manier bewerkt heb komt de tijd van ordenen, het op volgorde van onderwerp bij elkaar zetten. De beschrijvingen en de inleiding, de inventaris dus, kan dan ingezien en geraadpleegd worden in het gemeentearchief van Amersfoort, het gemeentehuis van Woudenberg en te zijner tijd op internet. Maar zover is het nog lang niet, deze werkzaamheden aan het Woudenbergse archief verricht ik 2 dagen per week, de andere dagen van de week ben ik werkzaam in Soest, op het gemeentearchief.

Verder zal de historische bibliotheek van Woudenberg, die ook is overgebracht, worden opgenomen in de bibliotheek van het gemeentearchief van Amersfoort.

In het gemeentearchief van Amersfoort wordt geregistreerd het aantal bezoekers en de reden van hun bezoek. Globaal kan gezegd worden dat in het jaar 2000, tot half augustus, er door 18 bezoekers, in 43 bezoeken de Woudenbergse archieven zijn geraadpleegd. Wel mag er van worden uitgegaan dat dit aantal 2 maal hoger zal zijn omdat als

bezoekers hun onderzoek starten met b.v. de Hooglandse archieven en later de Woudenbergse dit niet als een raadpleging aan de Wou-
denbergse archieven wordt geregistreerd. De medewerkers op de stu-
diezaal schatten dit zo in. De bezoekers komen ruw geschat in 75%
voor genealogisch onderzoek en 25 % voor andere onderzoeken, zo-
als boerderijen, panden.

Met de ingebruikname van de nieuwe studiezaal in de Observant zijn
de openingstijden: maandag van 13.00 tot 17.00 uur, dinsdag tot en
met vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur, donderdagavond van 18.00 tot
20.00 uur, zaterdag van 9.00 tot 12.00 uur.

LAPPEN VAN SMART. ECHTE SMARTLAPPEN

De smartlap is populairder dan ooit. Zangkoren en bands die zich op
het levenslied storten zijn overal (bijvoorbeeld op Smartlappenfesti-
vals) te zien en te horen. Reden voor Museum Flehite Amersfoort om
de geschiedenis van de smartlap eens uit de doeken te doen.

Van 14 oktober 2000 t/m 14 januari 2001 is in Museum Flehite
Amersfoort een smartlappententoonstelling te zien. Alles draait om de
beschilderde lap waarmee straatzangers in vroeger dagen hun liede-
ren vol smart aan de man brachten. In het museum zal een kleurrijk
overzicht te zien zijn van dit bijzonder fenomeen.

Ruim een eeuw geleden was de straatzanger nog een bekende ver-
schijning op jaarmarkten en kermissen in Nederland. Staand op een
verhoging, half verscholen achter zijn buikorgel bracht hij zijn met veel
drama en ellende doordrenkte liederen ten gehore. De zanger trad
gratis op en om wat bij te verdienen probeerde zijn vrouw intussen de
tekst van het lied aan de toehoorders te verkopen.

Om de aandacht van het publiek te trekken en het lied visueel te on-
dersteunen hing de zanger een bont beschilderde doek aan een paal.
Op deze roldoeken of smartlappen stond de inhoud van het lied in de
vorm van een soort stripverhaal afgebeeld. Veelal waren dit verhalen
over gruwelijke moorden, natuurrampen of actuele gebeurtenissen,
maar ook het soldaten- en zeemansleven en menselijke abnormalitei-
ten kwamen aan de orde. Sommige smartlappen bezongen historische
gebeurtenissen, maar natuurlijk werd het een en ander wel dik aange-
zet.

Met de opkomst van de film, de grammofoon en andere vormen van
modern vermaak, verdween de straatzanger met zijn smartlap rond
1900. Cabaretiers namen de traditie over.

Reeds op zeventiende-eeuwse prenten en schilderijen staan roldoekzangers afgebeeld. De "stripverhalen" zijn rond 1970 voor het laatst in Amersfoort gemaakt. Er bestaan nog zeldzame exemplaren van elders. Beide zijn in de tentoonstelling te zien. De oudst bewaard gebleven smartlappen dateren uit de tweede helft van de negentiende eeuw. De presentatie van deze smartlappen wordt ondersteund door prenten en schilderijen van roldoekzangers, de gebruikte muziekinstrumenten en de teksten van de liederen die ten gehore werden gebracht. Vanzelfsprekend kan op de expositie ook worden geluisterd naar die smartlappen, waarvan tekst en melodie nog bewaard zijn gebleven.

Museum Flehite, Westsingel 50 te Amersfoort is geopend: dinsdag – vrijdag 11.00 – 17.00 uur, zaterdag en zondag 13.00 – 17.00 uur, maandag is het museum gesloten.

ARCHIEVEN OVERGEBRACHT VAN HET UTRECHTS ARCHIEF NAAR DE GEMEENTELIJKE ARCHIEFDIENST AMERSFOORT.

Gerechtelijke archieven;

- Gerecht Geerestein 1719 – 1810
- Gerecht Woudenberg 1665 – 1811

Notariële archieven;

- Arnoldus van Geijtenbeek 1719 - 1743
- Hendrik Lagerweij 1743 – 1767
- Arnoldus van Geijtenbeek 1774 –1804
- Jan Harms van Kemelaat 1844 –1846
- Cornelis van Wieringen 1868 – 1889
- Hendricus Anton Nicolaas van Wamenlo 1889 – 1895
- Hendricus Anton Nicolaas van Warmenlo 1896 – 1901
- John Edward George Lagerweij 1901 – 1905
- L.E.G. Lagerwey 1906 – 1911, beperkt toegankelijk

Hervormde gemeente Woudenberg;

- Doop- Trouw en Begraafregisters 1684-1824
- Lidmatenregister 1690 - 1860

*maai
Tot 6.12.00*

